

עבודת שדה מודרכת		
Supervised Fieldwork		
תשע"ט סמסטר א+ ב, תואר ראשון, קורס בחירה		
מרצה: פרופ' גילי גולדצויג	מייל: giligold@mta.ac.il	שעת קבלה: בתיאום מראש

פרטי הקורס

	<p>דרישות קדם</p> <p>הקורס מיועד לקבוצה קטנה של כ- 12 סטודנטים משנים ב' ו- ג' לקורס יתקבלו רק תלמידים המתנדבים במקום טיפולי לאורך שנת הלימודים ויביאו אישור על כך.</p> <p>לא כל מקום התנדבות מאפשר כניסה לקורס, מקום ההתנדבות מותנה באישור של המרצה. במנהל בית הספר יש קלסר עם מקומות אופציונליים שאושרו. הסטודנטים לא חייבים להתנדב דווקא במקומות אלו אולם כל מקום התנדבו חייב להיות מאושר ע"י המרצה.</p> <p>אם יהיו עודף נרשמים, הרישום לקורס הוא על בסיס הגרלה.</p> <p>הקורס הוא קורס התנסותי ולכן אינו פתוח למי שהשתתף בעבר או משתתף השנה בקורסים: נירים, התערבות פרא-טיפולית בגיל הרך, עבודה עם ילדים בגיל הרך של הקהילה הזרה, נפש בריאה בגוף חולה</p>
	<p>מטרות/יעדי הקורס</p> <p>מטרת הקורס ללוות סטודנטים המתנסים ונחשפים לסביבה טיפולית ו/או במסגרת המספקת שירותים חברתיים.</p> <p>הקורס מאפשר לסטודנטים המעוניינים בכך לבחון את עצמם בתחום הטיפולי, לבחון את החוויה שלהם כמו גם את הרגישות, המודעות והכישורים הרלוונטיים לעבודה טיפולית.</p> <p>הקורס ייתן גם אוריינטציה תיאורטית ראשונית בסבך השפה הטיפולית ומגוון הגישות הטיפוליות.</p>
	<p>תאור תמציתי של הקורס</p> <p>הקורס יערך בצורה של מפגשים כיתתיים בהם יעלו המשתתפים לדיון נושאים הקשורים לאירועים ספציפיים שהם התנסו איתם, ואת התחושות והפרשנויות המלוות את החוויות הללו.</p> <p>הדיונים הכיתתיים יאפשרו בחינה ועיבוד של החוויה בסביבה בטוחה.</p> <p>המרצה ילווה את הדיון ויספק את מסגרת התיאורטית ומושגים לתחילת ההבנה של תחום הטיפול הנפשי, בריאות הנפש, התמודדויות עם קשיים (נפשיים ואחרים) ותהליכים לשינוי פסיכולוגי/התנהגותי/שיקומי.</p> <p>ליווי המרצה אינו תחליף להדרכה המקצועית וניתנת במסגרות הקורס דורש השקעה רגשית משמעותית כמו גם השקעה בזמן!</p>

<p>התלמידים ידרשו להביא לשיעורים חומר כתוב המתעד תהליכים שהם עוברים במקום ההתנסות. בכל שיעור יציגו כשניים עד שלושה תלמידים. לאחר ההצגה יערך דיון בקבוצה על החומר שיובא.</p> <p>לאורך שנת הלימודים יעמדו במוקד הדיון נושאים הרלוונטיים להתפתחות התהליך הטיפולי.</p> <p>היקף הקורס – 2 סמסטריאליות לאורך השנה פעם בשבועיים</p>	<p>שיטת ההוראה</p>
<p>השתתפות חובה בכל המפגשים! התנדבות במסגרת טיפולית כפי שמוגדר בטופס המלווה. כתיבת יומן – על המשתתפים לנהל יומן אישי שבועי שיהווה תיעוד וניתוח של של ההתנסות שלהם במסגרת הטיפולית כתיבת עבודה מסכמת ייתכן ובמהלך הסמסטר יקבלו התלמידים 2-3 מאמרים לקריאה</p>	<p>דרישות הקורס</p>
<p>ציון מספרי בהתבסס על: עבודת סיום קורס</p>	<p>הרכב הציון</p>
<p>חובה</p>	<p>נוכחות</p>

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

נושא ההרצאה	שבוע
<p>יצירת קשר ראשוני, החוזה הטיפולי, עבודה בתוך מוסדות</p>	<p>1-3</p>
<p>שונה ודומה בין חונכות לטיפול.</p>	<p>4-6</p>
<p>יחסי העברה והעברה נגדית בחונכות, בטיפול, הקשר בין יחסי העברה בטיפול להדרכה, התנגדות, חשיפה של המדריך.</p>	<p>7-9</p>
<p>הדרכה, יחסים עם המדריך, העברה בהדרכה, חשיפה בהדרכה.</p>	<p>10-12</p>
<p>סיום ופרידה.</p>	<p>12-14</p>

רשימת קריאה רשות :

הרשימה הנוכחית היא בעיקרה חומר רקע, פרקים ספציפיים לקריאה ומאמרים נוספים יוגדרו בהתאם לנושאים שיעלו במהלך השנה

אוגדן ת. (2003). מצע הנפש, תולעת ספרים: תל-אביב (תרגום איריס רילוב).

ג'יסון ג'. מ. (תשנ"ב 1991). בגנות הפסיכותרפיה, זמורה בע"מ: ת"א (תרגום אילן רוזנברג).

ויניקוט ד. ו. (תשס"ב, 2002). משחק ומציאות, עם עובד-ת"א (תרגום יוסי מולא)

ליטל מ. א. (2005). חרדות פסיכוטיות והכלה: דיווח אישי על אנאליזה אצל ויניקוט. תולעת ספרים: ת"א (תרגום שרית בוסקוביץ').

סגל ח. (תשס"א 2001). מלאני קליין. עם עובד: תל אביב (תשס"א 2001).

פרויד א. (תשמ"ז, 1987). האני ומנגנוני ההגנה. דביר: ת"א, (תרגום ארי אבנר).

פרויד, ז. (1988). מבוא לפסיכואנליזה. דביר: ת"א, (תרגום חיים איזאק).

קרון ת., ירושלמי ח. (1994). הדרכה בפסיכותרפיה. מאגנס: י-ם.

קרון ת., ירושלמי ח. (1999). בין מדריך למודרך. מאגנס: י-ם.

McWilliams N. (1994), Psychoanalytic diagnostics: Understanding personality structure in the clinical process, The Guilford Press, New-York, NY

Sandler J., Dare C. and Holder A. (1992), The patient and the analyst, Karnac Books: London.

נספח א' - פירוט לגבי עבודת סיום הקורס

תאריך הגשה: יום א' 18 באוגוסט 2018

מטרת העבודה היא לסכם ולהציג באופן אינטגרטיבי תהליכים שעבור עליהם במהלך ההתנדבות. העבודה צריכה לכלול תאור של תהליכים ברמה האישית ודיון שישלב חומר תיאורטי. ניתן לבחור נושאים או תחומים שונים כמו:

- תיאור כללי של עבודה והשתלבות במקום ההתנדבות
- תיאור של עבודה עם קבוצת מטופלים
- תיאור של עבודה עם מטופלים הסובלים מסוג מסוים של בעיה (למשל עבודה עם נערות הסובלות מהפרעות אכילה)
- תיאור עבודה עם מטופל מסוים
- תיאור תהליך של הדרכה

אפשרות נוספת היא לבחור נושא מסוים ולהתמקד בו למשל הקשר בין אירועים אישיים שעברו עליכם לצורה בה עבדתם או תפקדתם. ניתן כמובן לשלב מספר נושאים כמו תיאור החוויה של התנדבות עם אנשים הסובלים מסכיזופרניה ואז התייחסות ספציפית לחוויה עם מטופל מסוים. הצעה למבנה כללי של העבודה:

א. סעיף של פרטי רקע: תאור כללי של המסגרת בה התנדבתם (מהות המסגרת, סוג המטופלים, אופי והיקף ההתנדבות, הגדרת התפקיד). אם אתם מתייחסים למטופלי ספציפי ניתן למשל לתאר כאן את הפרטים הידועים כמו גיל, תולדות העבר שלו, הרקע במקום וכו'. בסעיף זה אתם יכולים להתייחס גם לעצמכם, מדוע בחרתם להתנדב איך הגעתם למקום, ניסיון קודם שלכם וכו'.

ב. גוף העבודה: תאור של התהליך שעבר עליכם ועל מטופל, מטופלים או מודרכים אחרים. צריך להתייחס למה קרה למטופלים, מה קרה לכם ולשינויים או התפתחויות במהלך הדרך. במהלך התיאור כדאי להתייחס גם לאספקטים אינסטרומנטליים (מה המטופל עשה או מה המדריך עשה ומאר מה אני עשיתי), קוגניטיביים (על מה חשבת) ורגשיים מה הרגשתי. אם מדובר במטופל ספציפי אפשר לתאר מה קרה בפגישות הראשונות איך חוויתם את המטופל או המקום בפעם הראשונה מה הייתה ההתרשמות שלכם, איך הוא חווה אתכם, מה השתנה (אם השתנה) במהלך העבודה, דילמות ושאלות שעלו וכיצד פתרתם אותן. אם מדובר במקום התנדבות מסיים ניתן לתאר את השתנות/התפתחות החוויה שלכם במקום איך קבלתם את המקום והחוקים שלו בהתחלת העבודה האם השתנה משהו לאורך הדרך.

ג. סיכום ודיון: איפה אתם עומדים היום עם הדברים שתיארתם, איך אתם מסכמים התהליך מה השתנה ומדוע, מה לא השתנה, מה למדתם, מה אתם לוקחים אתכם להמשך ומה המחשבות שלכם להמשך. כאן גם המקום לאינטגרציה של חומר תיאורטי. אתם יכולים למשל לבחור חומר תיאורטי לגבי הפרעה מסוימת – מה הספרות טוענת לגבי אופי הבעיה, סוג הקשר שאנשים עם בעיה כזו יוצרים ואיך זה משתלב עם מה שאתם הרגשתם. ניתן להתייחס לחומר תיאורטי בנושא הדרכה (למשל הספרים של תמר קרון על הדרכה הנמצאים בספרייה), חומר נושאים ספציפיים כמו העברה או התנגדות, חומר על גישות שונות לפסיכיאטריה למשל מאמרים של

lang או Szasz, או מאמרים על תיאוריה מסוימת (למשל אבל ומלנכוליה) או על נושאים
העברה או העברה נגדית.

הערות:

1. לאור אופי העבודה רצוי לנהל יומן במהלך שנת ההתנדבות הנוכחית שיעזור לכם לנתח
בדיעבד דברים שעברו עליכם במהלך השנה.
2. מאחר ומדובר בנושאים אישיים, מובטח שהעבודות תשמרנה אצלי ותוחזרנה לכם
באופן אישי, למרות זאת אם אתם מתארים מטופלים ספציפיים השתדלו שלא לחשוף
פרטים מזהים ולשנות פרטים כמו שם המטופל.
3. ניתן להתייעץ איתי לגבי הנושא, ביבליוגרפיה וכו'.
4. מבחינת חומר תיאורטי יש להשתמש לפחות בפריט ביבליוגרפי אחד ולשלבו בדיון.
5. היקף העבודה 10-20 עמודים.
6. העבודות יוגשו למנהל בית הספר ותוחזרנה כל אחת במעטפה אישית חתומה.

נספח ב': עקרונות מנחים לעבודה הקבוצתית

1. הקבוצה היא "קבוצת עבודה" שמטרתה לאפשר לתלמידים העובדים בתחומים טיפוליים לבחון את החוויה שלהם בסביבה בטוחה. כמו כן, ישמש הקורס לאוריינטציה תיאורטית ראשונית בסבך השפה הטיפולית ומגוון הגישות הטיפוליות. לאור זאת הדגש יהיה על התהליכים שעוברים על התלמידים במהלך העבודה ולא על דינאמיקה קבוצתית.
2. כל התלמידים חייבים לעבוד במסגרת טיפולית.
3. המסגרת תהיה מסגרת של דיון פתוח בכיתה, בכל שיעור יציגו שני תלמידים (ניתן להציג כל נושא הקשור לעבודה הטיפולית כמו מפגש עם מטופל, סוגיה ספציפית במסגרת הטיפולית, נושאים של הדרכה ועוד). לאחר ההצגה יערך דיון.
4. אופי השיעור אינו מאפשר "השלמה" לכן הנוכחות היא חובה בכל השיעורים, במקרה יוצא דופן יש להודיע לגילי מראש.
5. למרות שלא מדובר בדינאמיקה קבוצתית או טיפול קבוצתית בהם חלים כללים של סודיות על מה שמתרחש בקבוצה התכנים העולים בקבוצה יכולים להיות מאוד אישיים והמשתתפים צריכים להרגיש שיש להם מקום לדבר בחופשיות גם על מטופלים, גם על מקומות העבודה וגם על מדריכים. לאור זאת נדרשים המשתתפים שלא להוציא אל מחוץ לקבוצה את התכנים שעולים בקבוצה וכן להקפיד על פרטיות המטופלים אותם מציגים.